

Людмила Коломієць

*старший викладач,
Національний технічний університет України «КПІ»*

Навчання спілкування іноземною мовою на професійну тематику

Вивченням проблем професійно спрямованого навчання іншомовної усно-мовленнєвої діяльності студентів немовних спеціальностей вищих закладів освіти займалися і займаються велика кількість як вітчизняних так і зарубіжних дослідників. Серед них О.С. Большакова, Е.И. Пассов, С.І.Титов, А.Л. Мірзоян, А.Пфютце, V. Venson, B. Coffey, P. Strevens, C. Kennedy, A. Watters.

Моделювання професійно-орієнтованої діяльності і соціальних стосунків у навчальних умовах здійснюється через призму моделювання комплексу різноманітних вправ і ситуацій, що впливають з комунікативних проблем майбутніх спеціалістів.

Для теоретичного обґрунтування і практичної розробки методики навчання діловому усному спілкуванню, наприклад в технічній сфері необхідно вирішувати ряд завдань, серед яких є такі як:

- визначення комунікативної необхідності;
- сфера діяльності;
- види типових комунікативних ситуацій безпосереднього спілкування;
- спілкування по телефону;
- номенклатура комунікативних ролей спеціалістів і комунікативних намірів.

Особливістю моделювання комунікативних ситуацій при професійно-орієнтованому навчанні є те, що викладач повинен створювати такі навчальні ситуації, які з одного боку, мають професійне значення для студентів, задовольняють їх пізнавальний інтерес з фахового спрямування підготовки у вузі, а з другого боку дають змогу розкрити і реалізувати іноземно-мовні

комунікативні здібності, необхідні в діяльності фахівців певної галузі, тобто їх вміння розпочати і вести бесіду, правильно висловити та аргументувати свої погляди на ту чи іншу проблему, дізнатись про думку співрозмовника, поцікавитись інформацією, уточнити факти, або дані, попросити в чомусь допомогти, чи запропонувати свою допомогу.

Для цього студентам слід оволодіти навичками професійного етикету, сформувати у себе відповідні риси характеру чи ментальності, притаманні представникам ділових кіл країни, а також вивчити правила і норми поведінки загальнолюдського спілкування та додержуватись їх.

В ситуаціях студенти можуть асоціювати себе з певною дійовою особою, роль якої вони виконують, усвідомити процесуальний і змістовний аспекти професійно-орієнтованого спілкування, виявити свою творчу індивідуальність. Тут дуже важливо не примушувати студентів обирати ту чи іншу роль, а знайти такі підходи до кожного студента, при яких він сам захотів би виступити в певній ролі і таким чином мав змогу розкритися як особистість та набути деяких фахових навичок.

Ситуації можуть створюватись на основі вербального ділового спілкування й передумови для свідомого використання засвоєного фахового матеріалу згодом на практиці. Використання унаочнень при моделюванні певної комунікативної ситуації створює мікроклімат, який не тільки на вербальному, а й на зоровому рівні сприяє закріпленню здобутих навичок при розігруванні поведінкових та комунікативних моделей (наприклад, порядок вручення візитних карток під час знайомства чи ділових зустрічей, способи презентації та ознайомлення з рекламним матеріалом та діловими документами фірми, тощо). Це надзвичайно допомагає наблизити навчальну ситуацію до реальності, сприяє зосередженню уваги студентів на діяльності, що відбувається та дає змогу оцінити процес та результати спільної діяльності.

На думку Г. Рогової, навчальні ситуації моделюють "фрагменти об'єктивної дійсності, співвіднесені з мовленнєвими діями партнерів по спілкуванню". Ефективність цієї роботи в великій мірі залежить від умілого

керівництва викладача, який не тільки правильно спрямовує навчальний процес, але й зможе заохочувати розвиток творчої уяви студентів, використовуючи такі фрази як "Уявіть собі, що ..." Викладач спонукає обговорювати найбільш неймовірні ситуації, які могли б трапитись під час ділової зустрічі, "Щоб ви зробили, якби ...?", або "Чи припускаєте, що...?".

Щоб ознайомитися та самостійно опрацювати теоретичний матеріал до теми, студентам необхідно використати різноманітні джерела інформації: підручники, методичні розробки, підготовлені викладачем, мікроконспекти, роздавальний матеріал, мережу Інтернет тощо. У методичній розробці до теми «Влаштування на роботу» студенти можуть знайти тексти для читання для подальшого обговорення, післятекстові вправи та завдання комунікативного характеру, зразки документів, технічні терміни, опорні мовні засоби для підготовки і участі у співбесіді при влаштуванні на роботу, для написання резюме. Роздавальним автентичним матеріалом можуть бути: оголошення про найм на роботу (Want ads), анкети.

Під час заняття відбувається опрацювання теоретичного матеріалу теми, активізація вживання мовленнєвих зразків та термінологічної лексики.

Таким чином, на такому занятті, яке можна назвати семінаром-дискусією, відбувається жваве обговорення проблем ділового життя, розв'язання життєво-важливих питань „ділової комунікації, формування як фахової так і комунікативної компетенції студентів.

Література:

1. Learning and teaching modern languages for communication. Strasburg: Council of Europe Press, 1988.
2. Вісник Київського лінгвістичного університету. 2006. – 164 с.